

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Συστήματα γραφής στο Μεσογειακό χώρο

Ενότητα 5: Προαλφαβητικές γραφές στην Κρήτη

Ελένη Καραντζόλα

Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΗ 6

ΠΡΟΑΛΦΑΒΗΤΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

1. «ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ»
2. ΓΡΑΜΜΙΚΗ Α
3. ΓΡΑΜΜΙΚΗ Β

Παρατηρήσεις Evans

- Σε συνέχεια των ανασκαφών στην Κρήτη, στις αρχές του 20^{ού} αιώνα, ανακάλυψη μινωικού πολιτισμού και αναγνώριση τριών διαφορετικών γραφών: μια «**ιερογλυφική**», τη **Γραμμική Α** και τη **Γραμμική Β**.
- Η πρώτη βρέθηκε σε σφραγιδόλιθους, και ονομάστηκε έτσι λόγω της επιφανειακής ομοιότητάς της με την αιγυπτιακή.
- Οι άλλες δύο χαρακτηρίστηκαν ως «γραμμικές» όχι λόγω του γραμμικού χαρακτήρα των συμβόλων, αλλά από τη διάταξή τους σε γραμμές / διαζώματα.
- Η Γραμμική Α βρέθηκε σε πινακίδες, λιγότερες από ό,τι η Γραμμική Β, κυρίως στο ανάκτορο της Φαιστού.
- Η Γραμμική Β βρέθηκε αποκλειστικά στην Κνωσό, αν και αυτό αργότερα θα ανατρεπόταν (ευρήματα στην ηπειρωτική Ελλάδα, και ειδικότερα μεγάλο αρχείο πινακίδων στην Πύλο), προς απογοήτευση του Evans.

+ Γραπτές μαρτυρίες

1. *Εικονογραφικές-ιδεογραφικές*

- Μινωικά «ιερογλυφικά» (2000-1500 π.Χ.)
- Μεμονωμένες περιπτώσεις:
  - Δίσκος Φαιστού (1600; π.Χ.)
  - Πέλεκυς Αρκαλοχωρίου (1600 π.Χ.)

+ (συνέχεια)

2. Συλλαβικά συστήματα

- Γραμμική Α (Κρήτη, Σαντορίνη, Μ. Ασία, 1750-1450 π.Χ.)

→ Συλλαβικό σύστημα γραφής, πρόδρομο της Γραμμικής Β

- Γραμμική Β (Κνωσός, Χανιά, Θήβες, Μυκήνες, Τίρυνθα, Πύλος, 1375 π.Χ. – τέλη 12^{ου} αι. π.Χ.)

Πρβλ. Κυπριακό συλλαβάριο (Κύπρος, 11^{ος}-3^{ος} αι. π.Χ.)

«ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ»

+ Κρητικά «ιερογλυφικά»

Εικ. 1: Πόλινο δισκίο από τον «Αποθήκη των ιερογλυφικών» του ανακτόρου της Κνωσού. Παλαιοανακτορική περίοδος (18ος-17ος αι. π.Χ.). Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

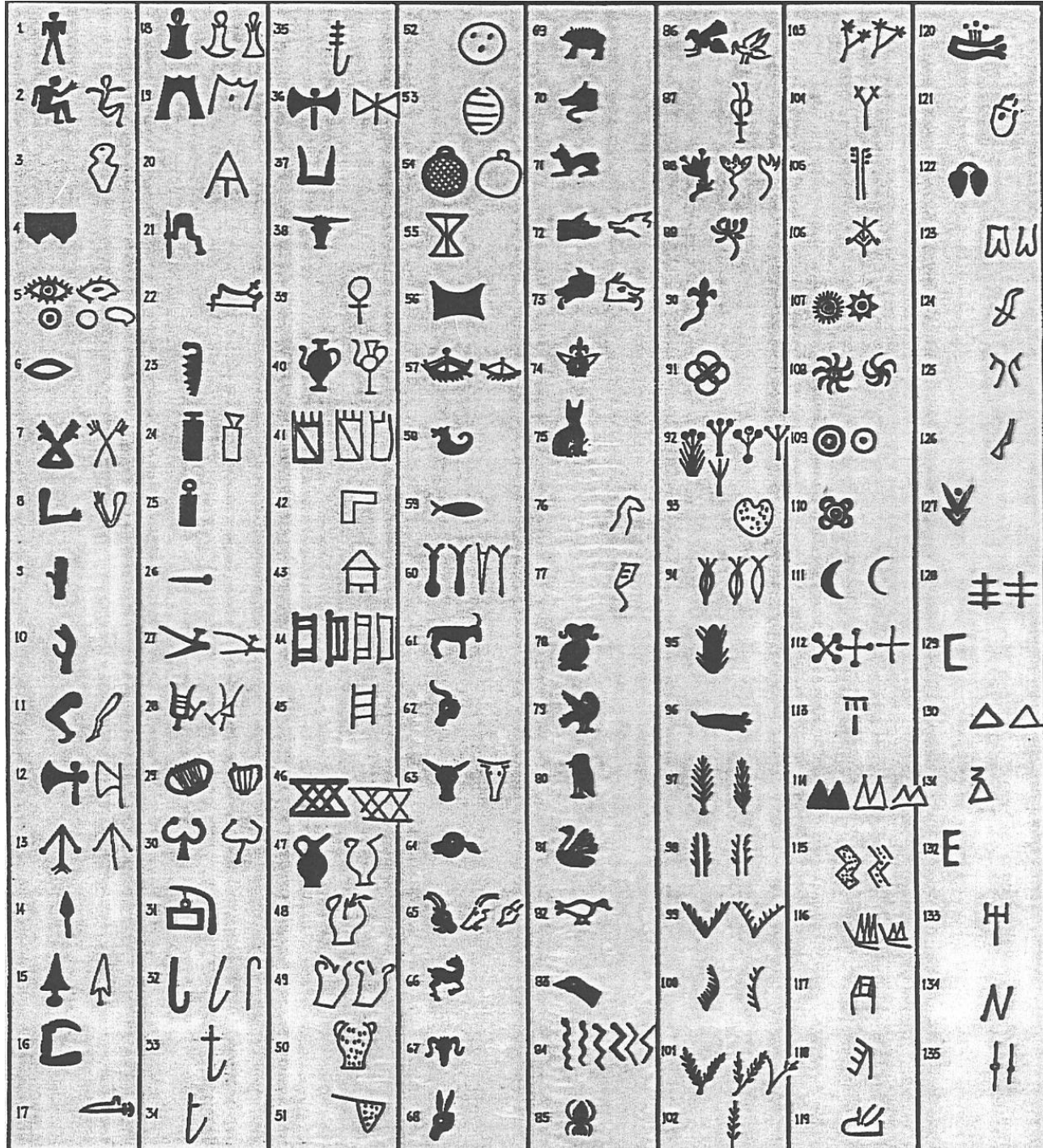
Εικ. 2: Πρισματική σφραγίδα από πράσινο ίασι με ιερογλυφική γραφή. Παλαιοανακτορική περίοδος (18ος-17ος αι. π.Χ.). Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Εικ. 3: Πόλινη πινακίδα από το ανάκτορο της Κνωσού με ιερογλυφική γραφή. Περ. 1700 π.Χ. Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Εικ. 4: Πρόχους «τύπου Χαμαιζίου» από την πόλη των Μαλίων, με χαραγμένα σημεία της γραμμικής ιερογλυφικής γραφής. Παλαιοανακτορική περίοδος (18ος-17ος αι. π.Χ.). Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

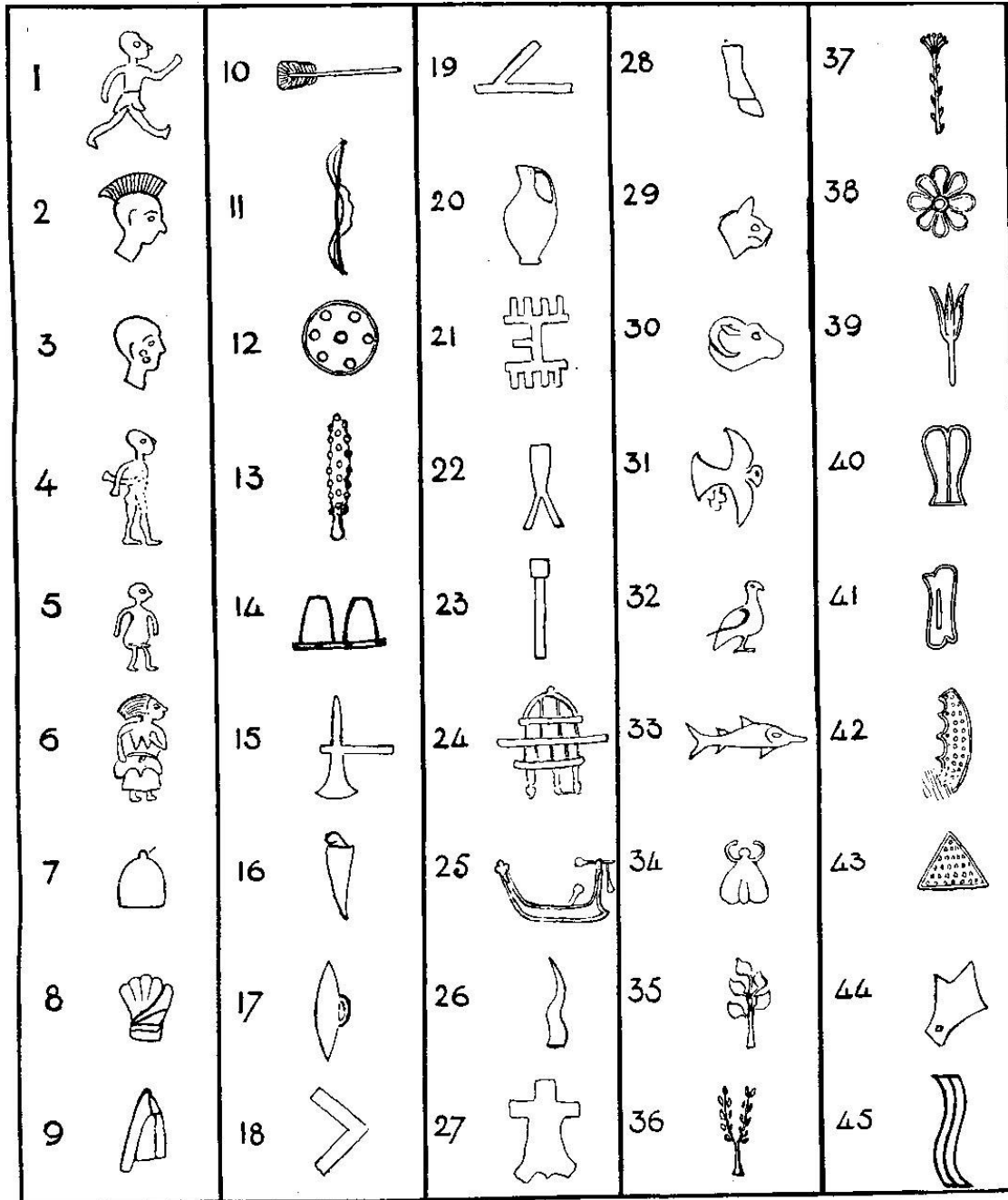
+ ΔΙΣΚΟΣ ΤΗΣ ΦΑΙΣΤΟΥ

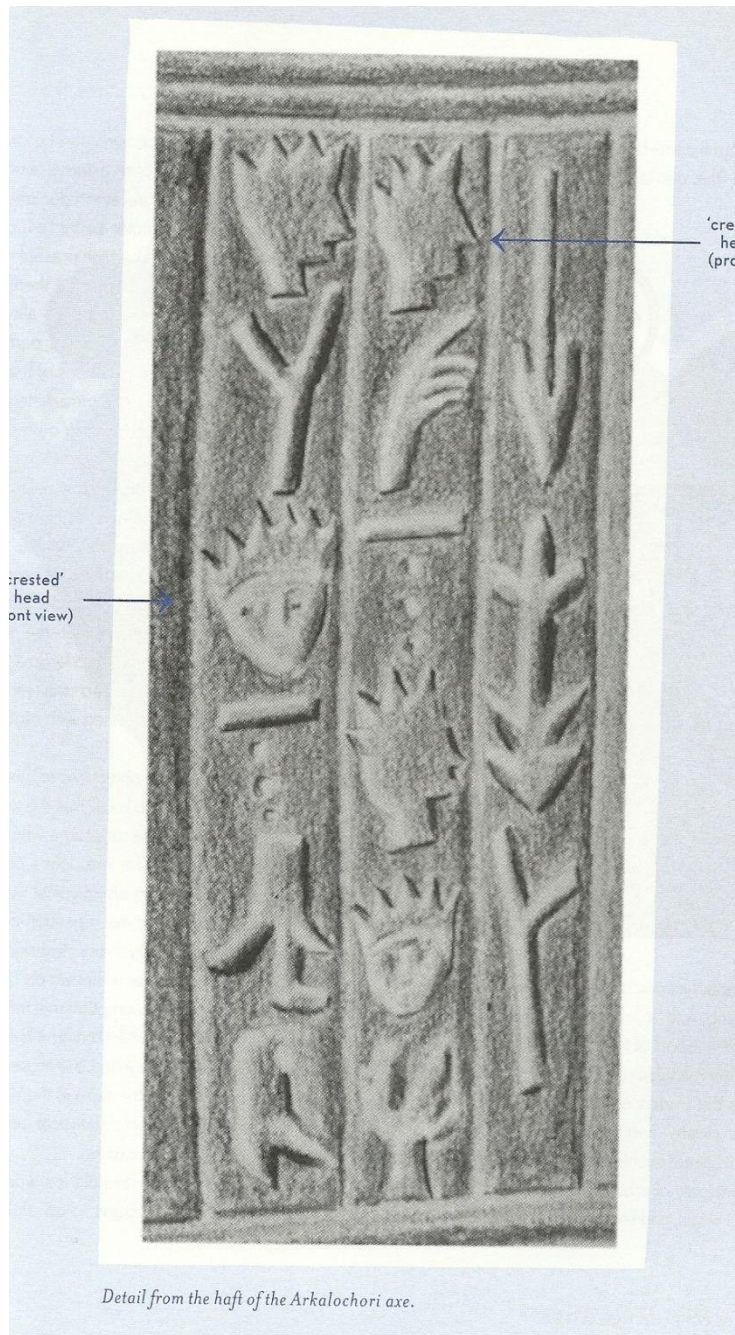

Ει-
αν-
να-
Πα-
χα

Εικ-
φικ-
του

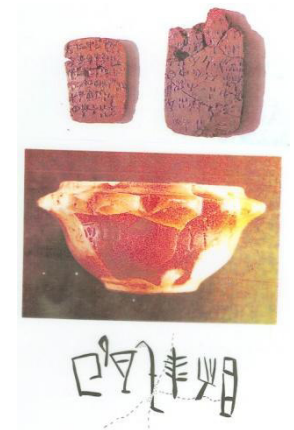
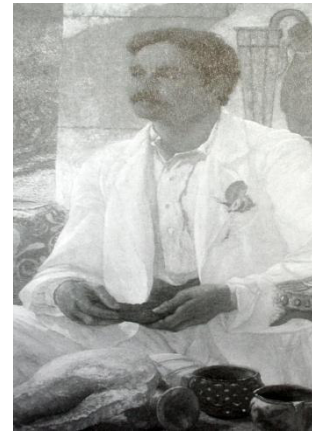
- Ανακαλύφτηκε το 1908 στο ανάκτορο της Φαιστού.
- Μοναδικό μνημείο: το κείμενο τυπώθηκε στο νωπό πηλό με κινητούς τύπους (σφραγίδες).
- Σπειροειδής διάταξη, από την περιφέρεια προς το κέντρο.
- 242 ιερογλυφικά σημεία, 45 διαφορετικών τύπων (βλ. Πίνακα), διαταγμένα σε 61 ομάδες, που χωρίζονται με κάθετες γραμμές.
- Άγνωστη γλώσσα.
- Πιθανόν να πρόκειται για ύμνο σε θεότητα.

+ Πέλεκυς Αρκαλοχωρίου

- Ιερογλυφική επιγραφή στο κέντρο χάλκινου διπλού πέλεκυ από το σπήλαιο του Αρκαλοχωρίου.
- Σημεία συγγενή προς αυτά του δίσκου της Φαιστού.

ΓΡΑΜΜΙΚΗ Α

ΓΡΑΜΜΙΚΗ Α

- Πρώτα δείγματα στη Φαιστό (περ. 1800 π.Χ.).
- Ευρύτατη διάδοση σε όλη την Κρήτη και σε όσες περιοχές του Αιγαίου είχαν ιδρυθεί μινωικές αποικίες ή κρητικοί εμπορικοί σταθμοί (Θήρα, Μήλος, Κέα, Κύθηρα, Σαμοθράκη, Μίλητος)
- Μεμονωμένο δείγμα από τον Πόρο Ηρακλείου περ. 1375 π.Χ.
- Ποικίλα υλικά: σε λίθινα ή μεταλλικά αντικείμενα θρησκευτικού χαρακτήρα, σε φθαρτά υλικά, σε πήλινες ορθογώνιες πινακίδες (αρχεία των ανακτόρων της Ζάκρου και της Αγ. Τριάδας).
- Ως σύστημα γραφής συνδέεται άμεσα με την ιερογλυφική: απλοποιημένη σχηματοποίησή της.
- Γλώσσα μινωική, διαφορετική από την ελληνική και άλλες γνωστές αρχαίες γλώσσες.

+ Κείμενα Γραμμικής Α

Εικ. 7: Πινακίδα Γραμμικής Α γραφής από την Αγία Τριάδα, 15^{ος} αι. π.Χ. Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

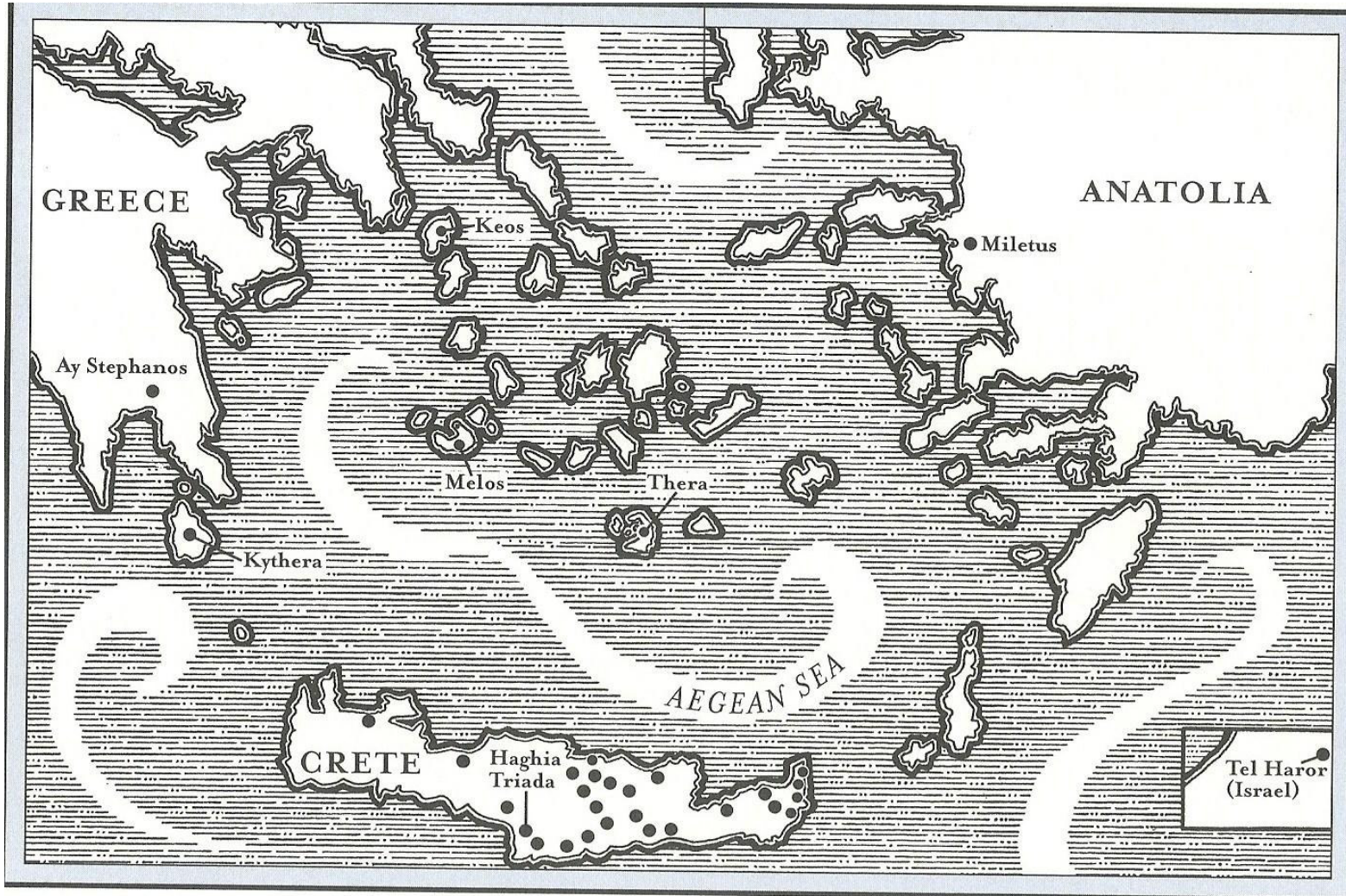
Εικ. 8: Πινακίδα Γραμμικής Α γραφής από την Κνωσό. Περ. 1700 π.Χ. Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

Εικ. 9: Κωνικό κύπελλο με κείμενο της Γραμμικής Α γραφής γραμμένο με μελάνι σουπιάς (Παλαιοναυτορικά περίοδοι (18^{ος}-17^{ος} αι. π.Χ.)). Ηράκλειο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

- *Αριστερά*: Πινακίδα Γραμμικής Α από την Αγ. Τριάδα, 15^{ος} αι. π.Χ.
- *Πάνω*: Πινακίδα Γραμμικής Α από την Κνωσό, περ. 1700 π.Χ.
- *Κάτω*: Κωνικό κύπελο με κείμενο Γραμμικής Α γραφής γραμμένο με μελάνι σουπιάς, 18^{ος}-17^{ος} αι. π.Χ.

+ Διάδοση Γραμμικής Α

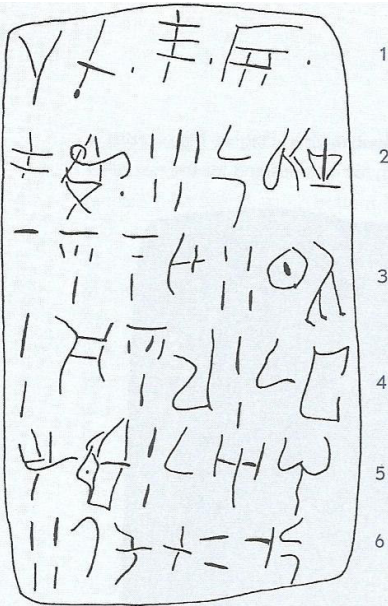

+ Συλλαβογράμματα Γραμμικής Α

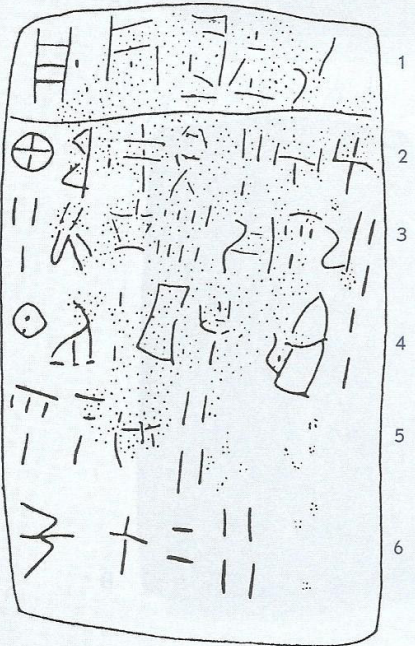

+ Αριθμητικά σύμβολα Γραμμικής Α

ΜΟΝΑΔΕΣ	$ = 1$	$, , = 5$				
ΔΕΚΑΔΕΣ	$\cdot \begin{matrix} \text{ή} \\ \text{ή} \end{matrix}$	$\left. \begin{matrix} - \\ - \end{matrix} \right\} = 10$	$\cdot \cdot \cdot$	$- - - -$	$\equiv =$	$= 50$
ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ	$\circ = 100$	$\circ \circ \circ$	$= 500$			
ΧΙΛΙΑΔΕΣ	$\oplus = 1000$	$\oplus \oplus \oplus$	$= 4000$			
ΚΛΑΣΜΑΤΑ	$\lesssim$	ή	$\angle$			
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	$\oplus \oplus$	$\circ \circ$	$\equiv \equiv \equiv$	$\begin{matrix} \\ \end{matrix} = 2496$		

A

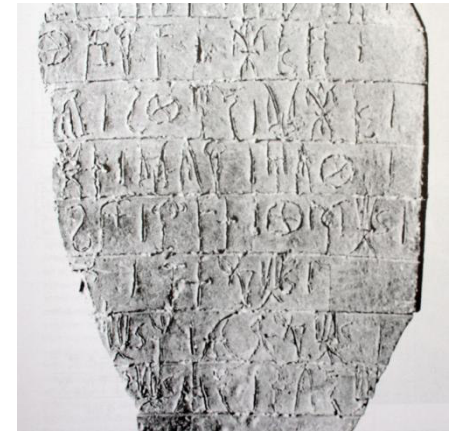
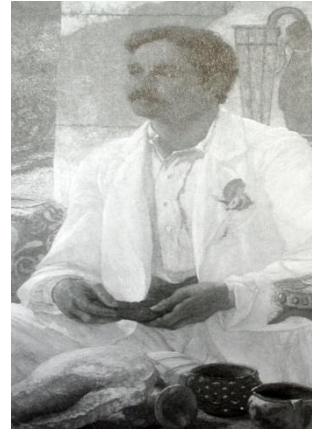
B

Here are the standardized tablet transcriptions:

Side A			Side B				
1	Υ	𐀀	𐀁	1	𐀂		
2	𐀃	𐀄	5	1	𐀅 𐀆 𐀇		
2-3	𐀈	𐀉	10	2	𐀊 𐀋		
3	𐀌	𐀍	4	2	𐀎 𐀏		
3-4	𐀐	𐀑	2	2-3	𐀒 𐀓	3	
4	𐀔	𐀕	2	3	𐀖 𐀗	3	
4-5	𐀘	𐀙	2	3	𐀚 𐀛	8	
5-6	𐀜	𐀝	4	7	4	𐀞 𐀟	2
6	𐀠	𐀡	3	1	4	𐀛 𐀜 𐀝	2
			5		4	𐀞 𐀟	4
			6		24	𐀠	

Drawings and transcription of double-sided Haghia Triada tablet shown on page 189.

Σχέδιο και μεταγραφή
πινακίδας με γραμμική Α
από την Αγ. Τριάδα

ΓΡΑΜΜΙΚΗ Β

ΓΡΑΜΜΙΚΗ Β

- Παλιότερα δείγματα από το αρχείο των ανακτόρων της Κνωσού (γύρω στα 1375 π.χ. και μέσα στο δεύτερο μισό του 14^{ου} αι. π.Χ.).
- Διάδοση και χρονολογικό όριο χρήσης:
  - Θήβες, Χανιά: περί το 1275-1250 π.Χ.
  - Μυκήνες: προ του 1190 π.Χ.
  - Πύλος: περί το 1190 π.Χ.
  - Τίρυνθα: 14^{ος}/13^{ος} αι. π.Χ.
- Κείμενα της Γραμμικής Β αποκλειστικά σε πήλινες πινακίδες (αρχεία ανακτορικών κέντρων).
- Τα σύμβολα είναι συλλαβογράμματα, μορφολογική εξέλιξη των συμβόλων της Γραμμικής Β, τα οποία αναπροσαρμόστηκαν, τροποποιήθηκαν και εμπλουτίστηκαν με νέα στοιχεία.

+ (συνέχεια)

- Η πρώτη γνωστή καταγεγραμμένη μορφή ελληνικής (μυκηναϊκή ελληνική).
- Μια διοικητική γλώσσα, εργαλείο για την καταγραφή διοικητικών και λογιστικών εγγράφων της ανακτορικής γραφειοκρατίας, καθώς και σε αγγεία που χρησιμοποιούνταν για τη μεταφορά κρητικών προϊόντων στην ηπειρωτική Ελλάδα.

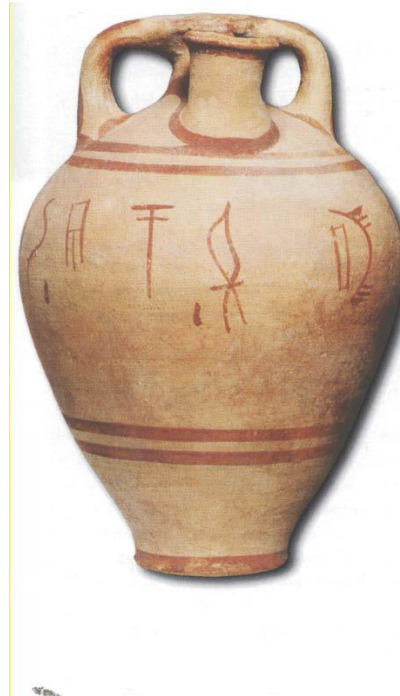

Fig. 11: Inscribed stirrup jar from the Old Kadmeion at Thebes. Late 14th-13th c. BC. Thebes, Archaeological Museum.

Abb. 11: Bügelkanne mit Inschrift aus dem alten Palast des Kadmos in Theben. Ende des 14. Jhs. bzw. 13. Jh. v. Chr. Theben, Archäologisches Museum.

Fig. 12: Page-type tablet bearing text with syllabograms, ideograms and numerical signs of Linear B script. From the palace of Pylos. 13th c. BC. Athens, National Archaeological Museum.

Abb. 12: Täfelchen in Seitenform aus dem Palast von Pylos, das einen Text mit Silbenzeichen, Ideogramme und Zahlzeichen in Linear B-Schrift trägt. 13. Jh. v. Chr. Athen, Nationalmuseum.

+ Διάδοση Γραμμικής Β

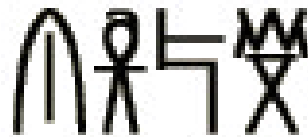
+ ΔΟΜΗ ΓΡΑΜΜΙΚΗΣ Β

- Περίπου 90 συλλαβογράμματα, από τα οποία έχει αναγνωριστεί έως σήμερα η φωνητική αξία 60 συλλαβογραμμάτων.
- 100 περίπου εικονογράμματα, σύμβολα αγαθών.
- Απλό αριθμητικό σύστημα, δεκαδικό, παρόμοιο με αυτό της Γραμμικής Α.
- Σημεία για το διαχωρισμό ομάδων δύο έως οκτώ συμβόλων (δηλ. όρια λέξεων) και ομάδες σημείων, σε διάφορα μεγέθη, για επικεφαλίδες, υπότιτλους ή προσδιοριστικά του περιεχομένου των κειμένων.

+ Συλλαβογράμματα Γραμμικής Β

𐀀	<i>a</i>	𐀁	<i>e</i>	𐀂	<i>i</i>	𐀃	<i>o</i>	𐀄	<i>u</i>
𐀅	<i>da</i>	𐀆	<i>de</i>	𐀇	<i>di</i>	𐀈	<i>do</i>	𐀉	<i>du</i>
𐀊	<i>ja</i>	𐀋	<i>je</i>			𐀌	<i>jo</i>	𐀍	<i>ju</i>
𐀎	<i>ka</i>	𐀏	<i>ke</i>	𐀐	<i>ki</i>	𐀑	<i>ko</i>	𐀒	<i>ku</i>
𐀓	<i>ma</i>	𐀔	<i>me</i>	𐀕	<i>mi</i>	𐀖	<i>mo</i>	𐀗	<i>mu</i>
𐀘	<i>na</i>	𐀙	<i>ne</i>	𐀚	<i>ni</i>	𐀛	<i>no</i>	𐀜	<i>nu</i>
𐀝	<i>pa</i>	𐀞	<i>pe</i>	𐀟	<i>pi</i>	𐀠	<i>po</i>	𐀡	<i>pu</i>
𐀢	<i>qa</i>	𐀣	<i>qe</i>	𐀤	<i>qi</i>	𐀥	<i>qo</i>		
𐀦	<i>ra</i>	𐀧	<i>re</i>	𐀨	<i>ri</i>	𐀩	<i>ro</i>	𐀪	<i>ru</i>
𐀫	<i>sa</i>	𐀬	<i>se</i>	𐀭	<i>si</i>	𐀮	<i>so</i>	𐀯	<i>su</i>
𐀰	<i>ta</i>	𐀱	<i>te</i>	𐀲	<i>ti</i>	𐀳	<i>to</i>	𐀴	<i>tu</i>
𐀵	<i>wa</i>	𐀶	<i>we</i>	𐀷	<i>wi</i>	𐀸	<i>wo</i>		
𐀹	<i>za</i>	𐀺	<i>ze</i>			𐀻	<i>zo</i>		

+ Λέξεις γραμμένες στη Γραμμική Β

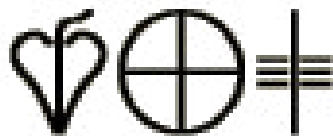
t(i)-ri-po-de
*tripodes
'tripod'

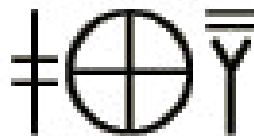
a-k(o)-so-ne
*aksones
'axes'

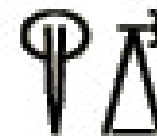
d(e)-re-u-ko
*dleukos
'new wine'

tu-ka-te
*thugater
'daughter'

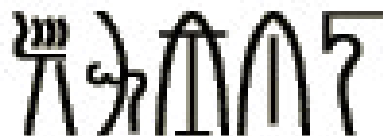
pa-ka-na
*phasgana
'swords'

ko-wo
*korwos
'boy'

wa-na-k(a)
*wanak
'king'

a₃-ku-p(i)-ti-jo
*aiguptios
'Egyptian'

+ Ιδεογράμματα Γραμμικής Β

Ιδεογράμματα					
					
άνδρας	γυναίκα	κριάρι	προβατίνα	ταύρος/βόδι	αγελάδα
					
μαθητή	ἄνθρωπος	ύφασμα	δέρμα βοοειδούς	προβιά	σιτάρι
					
κριθάρι	εἰλιές	ῥάδι	σύκα	κρασί	
					
τρίποδας	πρόχεις	αμφορέας	φιάλη	ψευδόστομος	
					
ἔκφορος/ῥόγχι	θώρακας	άρμα	ἄλογο		
					
χρυσός	μπρούτζος	τάλαντο χαλκού	υποπόδιο		

+ Αριθμητικά σύμβολα Γραμμικής Β

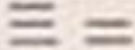

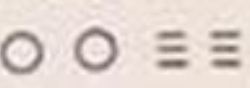
MONADS / MONADEN			= 5	
DECADS / DEKADEN	—		= 50	
HUNDREDS / HUNDETER	○		= 400	
THOUSANDS / TAUSENDER			= 4000	
TEN THOUSANDS / ZEHN TAUSENDER			= 40000	
EXAMPLE / BEISPIEL				= 14268

Table of numerical signs of Linear B script.

5 +

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΥΛΛΑΒΑΡΙΟ

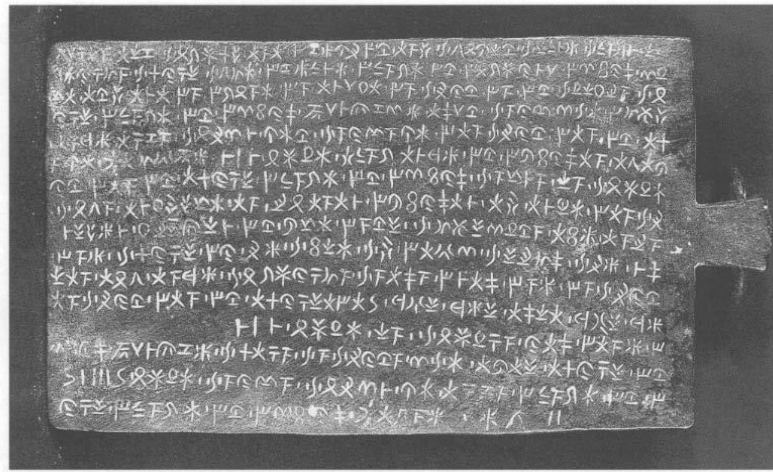

+ Γραφή στην Κύπρο

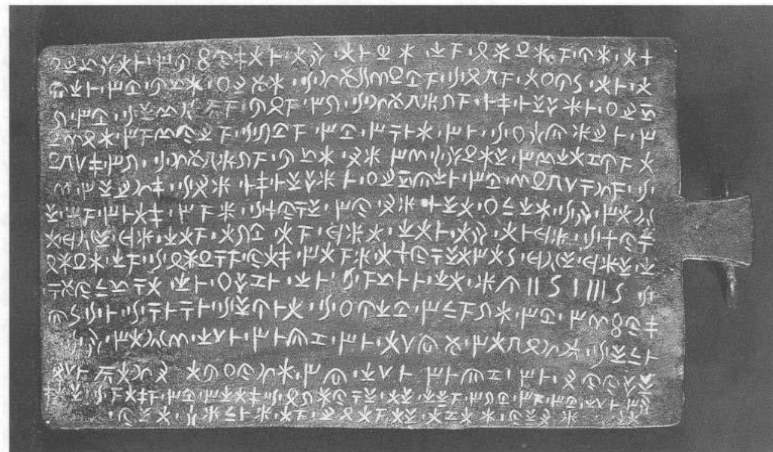
- Βάσει αρχαιολογικών ενδείξεων, τον 12ο αιώνα π.Χ. –αν όχι νωρίτερα– έχει συντελεστεί η σταδιακή εγκατάσταση στην Κύπρο ελληνικών φύλων διαφόρων προελεύσεων.
- Χρήση συλλαβαρίου μεταξύ 11ου και 3ου αιώνα π.Χ. για τη γραπτή απόδοση της τοπικής ελληνικής διαλέκτου.
- Τοπικές παραλλαγές αυτού του συλλαβαρίου, ιδιαίτερα στην ευρύτερη περιοχή της Πάφου και, όπως είναι αναμενόμενο, διαφορές στο σχήμα ορισμένων συλλαβογραμμάτων από εποχή σε εποχή.

+ Κυπριακό συλλαβάριο

✱	<i>a</i>	✱	<i>e</i>	✱	<i>i</i>	≧	<i>o</i>	Υ	<i>u</i>
∇	<i>ja</i>					∞	<i>jo</i>		
↑	<i>ka</i>	✱	<i>ke</i>	Ῡ	<i>ki</i>	∩	<i>ko</i>	✱	<i>ku</i>
∞	<i>la</i>	8	<i>le</i>	≧	<i>li</i>	+	<i>lo</i>	∞	<i>lu</i>
✱	<i>ma</i>	✱	<i>me</i>	∞	<i>mi</i>	⊙	<i>mo</i>	✱	<i>mu</i>
⊥	<i>na</i>	∩	<i>ne</i>	∞	<i>ni</i>	∩	<i>no</i>	∩	<i>nu</i>
†	<i>pa</i>	∩	<i>pe</i>	∞	<i>pi</i>	∩	<i>po</i>	∞	<i>pu</i>
∞	<i>ra</i>	∩	<i>re</i>	∩	<i>ri</i>	∩	<i>ro</i>	∩	<i>ru</i>
∞	<i>sa</i>	∩	<i>se</i>	∩	<i>si</i>	∞	<i>so</i>	✱	<i>su</i>
†	<i>ta</i>	∞	<i>te</i>	↑	<i>ti</i>	⊥	<i>to</i>	∞	<i>tu</i>
∞	<i>wa</i>	∩	<i>we</i>	✱	<i>wi</i>	∩	<i>wo</i>		
∩	<i>xa</i>	∩	<i>xe</i>			∞	<i>zo</i>		
∞	<i>ga</i>								

45A

45B

Κυπροσυλλαβική επιγραφή

Οι δύο όψεις του εκτενέστερου και γνωστότερου κειμένου σε κυπριακό συλλαβάριο (το «κοινό») και κυπριακή διάλεκτο. Πρόκειται για ορειχάλκινη πινακίδα που βρέθηκε στον ναό της Αθηνάς στο Ιδάλιον. Χρονολογείται στην περίοδο 478-470 π.Χ. Το κείμενο αναφέρεται σε δωρεά του βασιλέως του Ιδαλίου Στασιοίκου και των Ιδαλιέων προς τον ιατρό Ονασίλο του Ονασικύπρου και τους αδελφούς του, διότι περιέθαλψαν αμισθί τους τραυματίες κατά την πολιορκία του Ιδαλίου από τους Μήδους και τους Κιτιείς.

+

■ O-te ta-ne ro-to-li-ne e-ta-li-o-ne ka-te-wo-ro-ko-ne ma-to-i ka-se ke-ti-e-we-se (...)

■ Ὅτε τὰν πτόλιν Ἐδάλιον κατέφοργον Μᾶδοι κὰς Κετιῆρες (...)

+ Λέξεις γραμμένες στο κυπριακό συλλαβάριο

Ⲱ ⲉ Ⲧ Ⲛ Ⲟ

a-po-to-li-se
ha ptolis
'the city'

Ⲱ Ⲧ Ⲡ ⲉ Ⲟ

a-to-ro-po-se
anthropos
'men'

Ⲙ ⲛ Ⲧ ⲓ ⲛⲉ

mi-si-to-ne
miston
'fee'

Ⲧ ⲛ Ⲡ Ⲡ ⲓ ⲛⲉ

to-no-ro-ko-ne
ton horkon
'the oath'

Ⲱ Ⲡ ⲛ Ⲧ Ⲱ

i-ja-sa-ta-i
iasthai
'to heal'

Ⲱ ⲧ ⲛ Ⲱ Ⲡ Ⲟ

e-lo-wo-i-ko-se
Ellowoikos
'Ellowoikos'

ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΓΡΑΜΜΙΚΗΣ Β

Η ουσιαστική αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β ήταν επίτευγμα του αρχιτέκτονα Michael Ventris, το 1952-3.

Αν και αρχικά πίστευε ότι η γλώσσα των πινακίδων Γραμμικής Β ήταν η ετρουσκική, ήταν ο πρώτος που υποστήριξε ότι πρόκειται για ελληνικά.

φίους ήταν η 'Αμνισός, μινωική θέση κοντά στην Κνωσό, η οποία είχε ανασκαφεί στη δεκαετία του 1930. "Αν το A..... υπήρχε πραγματικά ανάμεσα στα «ονόματα ομάδων», και αν οι αξίες (ή τουλάχιστον μερικές από τις αξίες) της τρίτης «σχάρας» ήταν όρθες, το τοπωνύμιο αυτό θα έπρεπε να γράφεται με τη μορφή:

𐀀	𐀎 .....
a	ni

Έτσι, μιὰ και μοναδική ομάδα συμβόλων περιείχε αυτή την ακολουθία, και συγκεκριμένα η έξής:

𐀀	𐀛	𐀎	𐀓
a	mi	ni	so

Αυτή η λέξη παρήγαγε τους τύπους «έπιθέτων»

𐀀	𐀛	𐀎	𐀓	𐀔	𐀀	𐀛	𐀎	𐀓	𐀔	𐀕
a	mi	ni	si	jo	a	mi	ni	si	ja	ja

καθώς επίσης και έναν τύπο 𐀀 𐀛 𐀎 𐀓 𐀔, που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η ελληνική λέξη a-mi-ni-so-de, 'Αμνισόνδε, «πρός την 'Αμνισό» (τύπος που υποδηλώνει κίνηση προς τόπο [«lative»]).

[50] Μὲ τὸ νὰ δείξει ὅτι μιὰ ὀρισμένη ἀκολουθία συμβόλων γραφόταν a-mi-ni-so, ὁ Ventris δὲν ἀπέδειξε τὴν παρουσία οὔτε μιᾶς ἔστω ἐλληνικῆς λέξης στὰ κείμενα τῆς Γραμμικῆς Β, καθόσον τὰ τοπωνύμια σὲ -σ(σ)ος, πού ὑπάρχουν τόσο στὴν Κρήτη ὅσο καὶ στὴν ἠπειρωτικὴ Ἑλλάδα, ἀπὸ καιρὸ εἶχαν ἀναγνωρισθεῖ ὅτι ἀνήκουν σὲ μιὰ γλῶσσα προελληνικοῦ ὑποστρώματος. Ἄλλὰ, ὅπως πάντα, ὁ Ventris διεῖδε τὴν προέχουσα σπουδαιότητα τῶν καταληκτικῶν παραλλαγῶν καὶ ὅταν προχώρησε γιὰ νὰ ταυτίσει δύο ἔθνικα τῆς Ἀμνισοῦ, διαπίστωσε ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ σχηματισμοὺς ἐλληνικοῦ τύπου. Ἡ

ἐπόμενη ὑπόθεσή του ὅτι ἡ ὁμάδα συμβόλων a-mi-ni-so- σὺν τὸ ἐπίθημα ἀντιπροσώπευε τὸ ἐλληνικὸ Ἀμνισόνδε, ἂν καὶ ἀπλή εἰκασία, ἦταν πολὺ εὐλογῆ, μὲ δεδομένη τὴν ἕως τότε ἐπιχειρηματολογία, ἀργότερα δὲ ἀποδείχθηκε σωστή.

[51] Ἀπὸ τὴν ταύτιση τῆς λέξης Ἀμνισός καὶ τῶν ἐθνικῶν τῆς πού ἐπέτυχε ὁ Ventris, προέκυπταν ὀρισμένα ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα. Γιὰ παράδειγμα: ἀφοῦ ἡ κατάληξη - 𐀓 φαινόταν νὰ ἀντιπροσωπεύει τὸ -so, τότε θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναγνωρισθοῦν στὰ κείμενα κι ἄλλα τοπωνύμια πού λήγουν σὲ -σ(σ)ος. Ἐτσι ἀποδείχθηκε ὅτι:

𐀀	𐀛	𐀓	𐀕	𐀎	𐀓
ko	no	so	tu	li	so
«Κνωσός»			«Τύλισος»		

[52] Κατὰ τὴν πορεία τῆς σημείωσης ἐργασίας 20, ὁ Ventris ἄρχισε νὰ ταυτίζει καὶ ἄλλες ἐλληνικὲς λέξεις, στηριζόμενος ἀποκλειστικὰ στὰ συμφραζόμενα, καὶ (κάτι ἀκόμη πιὸ καταπληκτικὸ) νὰ θεμελιώνει τὴν παρουσία ἐλληνικῶν τύπων κλίσης.

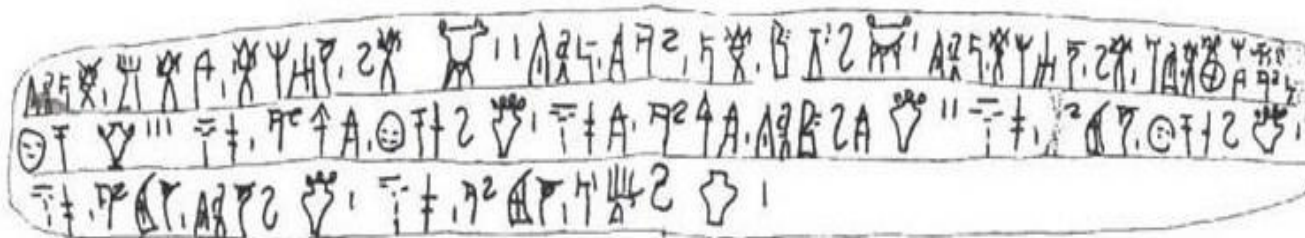
[53] Ἀνάμεσα στὶς ἐλληνικὲς λέξεις πού ταυτίστηκαν ἀπὸ τὰ συμφραζόμενα ἦταν ἡ λέξη τόσος (μὲ τὶς κλιτικὲς τῆς παραλλαγές) καὶ κορίαννον. Ὁ Ventris παρατήρησε ὅτι δύο ἀθροισματικὲς λέξεις, τὸ 𐀔 𐀓 (ἀρσενικοῦ γένους) καὶ τὸ 𐀔 𐀓 (θηλυκοῦ γένους), ἦταν πολὺ συνηθισμένες στὰ κείμενα τῆς Γραμμικῆς Β. Ἀφοῦ εἶχε δείξει ὅτι τὸ 𐀓 ἀντιπροσωπεύει τὸ so, τότε:

𐀔 𐀓 = to-so, πού ἀντιστοιχεῖ στὸ τόσον ἢ τόσοι

𐀔 𐀓 = to-sa, πού ἀντιστοιχεῖ στὸ τόσα ἢ τόσαι

[54] Παρόμοια ἀλυσίδα συλλογισμῶν ὀδήγησε στὴν ἀναγνώριση τῆς λέξης κορίαννον. Ἐμφανίζεται ἡ ἐξῆς παραλλαγή στὴν ὀρθογραφία:

+ «Πινακίδα των τριπόδων»

- Πινακίδα φυλλοειδούς τύπου από το ανάκτορο της Πύλου, που επιβεβαίωσε την αποκρυπτογράφηση του Ventris: αναφέρονται με συλλαβογράμματα και με τα αντίστοιχα εικονογράμματα λέξεις όπως *ti-ri-ro-de* (τρίποδες), *di-ra* (δέπας = κύπελο), *ti-ri-jo-we* (τρίωες = αγγεία με τρεις λαβές) κ.ά.